

U 4/2008 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetukseksi (*Euroopan tilastot*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 16 päivänä lokakuuta 2007 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 14 päivänä helmikuuta 2008

Hallinto- ja kuntaministeri *Mari Kiviniemi*

Hallitusneuvos Miliza Vasiljeff

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MUISTIO

EU/2007/1571

7.2.2008

**EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
EUROOPAN TILASTOISTA****1 Yleistä**

Euroopan yhteisön komissio antoi 16 päivänä lokakuuta 2007 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan tilastoista KOM(2007) 625 lopullinen.

2 Ehdotuksen taustaa

Ehdotuksen tavoitteena on tarkistaa voimassa olevaa oikeudellista peruskehystä, joka koskee tilastojen tuottamista Euroopan tasolla. Ehdotus yksinkertaistaa tilastojen tuotantoa ja jakelua koskevaa lainsäädäntöä ko koamalla yhteen useita yhteisön tilastolainsäädännön erillisiä säädöksiä. Asetusehdotuksen tarkoituksena on korvata Neuvoston päätös 89/382/ETY, Euratom, Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelmakomitean perustamisesta; Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 1588/90, salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle; Neuvoston asetus (EY) N:o 322/97, yhteisön tilastoista sekä Euroopan parlamentin ja Neuvoston päätös N:o 2367/2002/EY, yhteisön tilasto-ohjelmasta vuosiksi 2003—2007.

3 Ehdotuksen sisältö

Ehdotuksessa pyritään määrittämään aiempaa tarkemmin Euroopan tilastojärjestelmän (European Statistical System, ESS) tehtävä. Ehdotuksessa esitetään perustettavaksi Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevä komitea (ESS-komitea) ja ESS-kumppanuusryhmä ja vahvistetaan yhteistyötä Euroopan tilastojärjestelmän elinten välillä sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän kanssa. Ehdotuksessa selvennetään kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin tehtävää. Ehdotuksessa vahvistetaan viittauksia voimassa oleviin Euroopan tilastoja koskeviin käytännösääntöihin,

tunnustetaan virallisesti eurooppalainen lähestymistapa tilastoihin ("European Approach to Statistics") ja vahvistetaan Euroopan tilastoihin liittyviä laatunäkökohtia.

Ehdotuksen mukaan Euroopan tilastojärjestelmän yksinkertaistaminen toteutetaan toiminnalliselta kannalta siten, että hyödynnetään entistä laajemmin uusia yksinkertaistamisen välineitä, kuten Euroopan tasoisten aggregaattien käyttöä eurooppalaisen lähestymistavan pohjalta sekä parannetaan suunnitteluprosessia, jonka tuloksena määritellään vuotuiset tilasto-ohjelmat. Nämä välineet on jo määritelty yksinkertaistamiseen tähtäävinä keinoina komission tiedonannossa vastaus taakan vähentämisestä, yksinkertaistamisesta ja priorisoinnista yhteisön tilastojen alalla. Myös monivuotisten ohjelmien suunnittelua ja täytäntöönpanoa tarkistetaan. Erityisesti ehdotetaan, että komissio voisi toteuttaa yksittäisiä tilastotoimia vähemmän rajoittavin edellytyksin.

Asetusehdotuksessa ehdotetaan suurempaa joustoa tilastosalaisuutta koskeviin nykyisiin sääntöihin kuitenkin siten, että tietosuojan korkea taso säilyy.

Ehdotuksen antaminen on -toissijaisuusperiaatteen mukainen, koska Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja jakelua koskevan voimassa olevan oikeudellisen kehityksen tarkistus on luonteeltaan toimi, joka voidaan toteuttaa ainoastaan yhteisön tasolla.

4 Käsittely Euroopan unionin toimielimissä

Ehdotusta on käsitelty neuvoston työryhmässä joulukuussa 2007. Suomessa ehdotusta on käsitelty valtiovarainministeriön asettamassa tilastoalan EU -asioiden yhteistyöryhmässä.

5 Ehdotuksen vaikutukset Suomalaiselle

Ehdotus ei toteutuessaan aiheuta lainsäädännön muutoksia, koska asetus on sellaiseen sovellettavaa lainsäädäntöä Suomessa. Ehdotus kuuluu lainsäädännön alaan. Asetuksella ei kuitenkaan ole vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön eli tilastolakiin (280/2004). Tilastolain mukaan todetaan, että Euroopan yhteisön tilasto-ohjelmaan sisältyviin tilastoihin sovelletaan yhteisön tilastoista annettua asetusta. Tilastolain sovelletaan kuitenkin näihin tilastoihin niiltä osin kuin neuvoston asetus ei tule sovellettavaksi (esim. tiedonantovelvollisuus). Nykyisin voimassa olevan Neuvoston asetuksen (EY 322/97) yhteisön tilastoista ja kansallisen tilastolainsäädännön välillä ei ole ollut ristiriitoja, jolloin tilastotuotantoon kokonaisuutena on voitu soveltaa samansisältöistä lainsäädäntöä riippumatta siitä, onko kysymys yhteisön lainsäädännöstä vai kansallisista tilastoista. Lainsäädännön yhtenäisyys on merkittävä tekijä tiedonantajien ja tietojen käyttäjien luottamuksen saavuttamisessa ja säilyttämisessä.

Komission ehdotus kuitenkin sisältää tulokannanvaraisia artikloita (mm. tietosuojaan liittyvät artikkelit 18, 19, 20 ja 24), jotka saattavat merkitä ristiriitaa kansallisen tilastolainsäädännön kanssa. Erityisesti julkiseen käyttöön tarkoitettuja yksikötason tunnistamattomia tiedostoja koskeva artikkeli 18 on epäselvä. Artiklassa jää epäselväksi, voiko EU:n tilastotoimisto päättää ilman kansallisen viranomaisen suostumusta tällaisten tiedostojen muodostamisesta ja jakelusta mihin tarkoitukseen tahansa. Artikla voi olla ristiriidassa tilastolain 13 §:n kanssa, jonka mu-

kaan tällaisia aineistoja voidaan tilastoviranomaisen harkinnan mukaan antaa käytettäväksi vain tieteelliseen tutkimukseen ja tilastollisiin selvityksiin. Julkisista lähteistä saatuja tietoja koskevan 24 artiklan tulkinta ja merkitys yhteisön tilastojen tuottamisessa on myös epäselvä. Julkisista lähteistä otettujen tietojen määrä jäsenmaissa vaihtelee sen mukaan, millaisia julkisuusperiaatteita ko. maassa sovelletaan ja keneltä tilastoviranomainen tiedot kerää. Tästä johtuen julkisista lähteistä otettujen tietojen julkisuus/salassapito tilastoviranomaisten hallussa on nyt voimassa olevassa yhteisön tilastoasetuksessa jätetty kansallisen lainsäädännön varaan, mikä on ollut hyvä ratkaisu. Suomessa julkisuuslainsäädännön piiriin kuuluvien hallinnollisten aineistojen käyttö tilastoinnissa on laajaa. Asetusehdotuksen 24 artikla saattaisi merkitä sitä, että nyt monet tilastotoimessa viranomaisien toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 § 1 momentin 16 kohdan mukaan salassapidettäväksi säädetty tiedot voitaisiin julkistaa. Tämä voi vaarantaa tiedonantajien luottamuksen tietosuojaan.

Ehdotuksella ei ole suoranaista taloudellisia vaikutuksia Suomessa.

6 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvostolla ei ole huomauttamista lainsäädännön uudistamiseen sinänsä. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä tilastointia koskevan lainsäädännön yhtenäisyyttä. Tämän vuoksi ehdotuksen jatkokesittelyssä tulee pyrkiä ehdotukseen sisältyvien tulokannanvaraisuuksien poistamiseen siten, ettei merkittäviä ristiriitoja kansallisen lainsäädännön kanssa synny.